

Seurattu SDK 541/2022 saakka.

11.6.2015/768

Valtioneuvoston asetus työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitetusta haittaluokituksesta

Katso tekijänoikeudellinen huomautus [käyttöehdoissa](#).

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 85 §:n nojalla:

1 §

Haittaluokitus ja haittaluokkien yhdistäminen

Tässä asetuksessa säädetään haittaluokituksesta, jolla erilaisten vammojen ja sairauksien aiheuttamat haitat suhteutetaan toisiinsa työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 83 §:ssä tarkoitetun yleisen haitan arvioimista varten.

Liitteessä 1 säädettyssä haittaluokituksessa haittaluokka 20 tarkoittaa suurinta haittaa ja haittaluokka 1 pienintä haittaa. Jos haitan suuruudelle on säädetty tietty vaihteluväli, haittaluokan suuruus määräytyy vaihteluvälin sisällä sen mukaan, kuinka monta asianomaisen kohdan edellytyksistä täyttyy ja miten vaikea-asteisia ne ovat.

Jos apuvälineillä, protetiikalla tai tekonivelleikkauksella voidaan vähentää vammasta tai sairaudesta aiheutuvaa toiminnanvajausta, kyseisen nimikkeen kohdalla säädetään tarkemmin haittaluokan alentamisen edellytyksistä.

Liitteenä 2 olevasta taulukosta ilmenee haittaluokka, joka saadaan yhdistämällä kaksi haittaluokkaa työtapaturma- ja ammattitautilain 84 §:n 4 momentin mukaista laskukaavaa käyttäen.

2 §

Aikaisemmasta vammasta tai sairaudesta aiheutuva haittaluokan korotus

Työtapaturma- ja ammattitautilain 84 §:n 3 momentissa tarkoitetun korotuksen suuruus arvioidaan vammojen ja sairauksien laatu ja vaikeusaste huomioon ottaen niin, että korotettu haittaluokka on suhteessa vahinkotapahtuman aiheuttamaan haitan lisäykseen.

Jos vahinkotapahtuman aiheuttamat vammat tai sairaudet ovat kohdistuneet samanaikaisesti toisiaan korvaaviin parillisiin elimiin tai sekä näkö- että kuuloaistiin aiheuttaen molempiin huomattavan toiminnanvajakuksen eikä haittaluokituksessa ole niiden yhteistä haittaa kuvaavaa nimikettä, yhteen laskettujen haittaluokkien summa korotetaan vastaamaan arvioitua kokonaishaittaa.

3 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Liite 1

HAITTALUOKITUS

1 Yläraajat

Tässä kohdassa mainitut haittaluokat tarkoittavat oikeaa tai parempaa kättä. Vasemman tai huonomman yläraajan haittaluokat ovat yhtä haittaluokkaa alempia, paitsi luokassa 1, jota ei alenneta.

1.1 Sormet ja välikämmenluut

Sormien osat: Sormien III – V kukin jäsen vastaa 1/3 sormea. Laskemalla yhteen menetetyt sormien jäsenet ja jakamalla näin saatu luku luvulla 3 saadaan luku, joka osoittaa, kuinka monen kokonaisen sormen III – V menetystä vamma vastaa. Peukalon ja etusormen jäsenten menetykset käsitellään erikseen.

Huonoon asentoon jäykistynyt sorminivel vastaa amputaatiota tästä nivelestä. Toiminnalliseen asentoon jäykistetystä nivelestä aiheutuva haitta on vähäisempi. Tunnoton tai kosketukselle huomattavan yliherkkä osa sormesta vastaa puolta kyseisen sormen osan menetyksestä. Vähintään puoleksi menetetty sormijäsen vastaa koko jäsenen menetystä.

Sormet ja välikämmenluut	Haittaluokka
<i>Yhden sormen menetys:</i>	
Peukalon kärkijäsen	2
Peukalo	4
Peukalo ja välikämmenluu	5
Koko etusormi	2
Etusormen kärki- ja keskijäsen	1
III – V sormi	1
III – IV sormi ja välikämmenluu	2
<i>Kahden sormen menetys:</i>	
Peukalo ja yksi III – V sormesta	5
Peukalo ja yksi III – V sormesta sekä vastaavat välikämmenluut	6
Peukalo ja etusormi	6
Peukalo, etusormi ja vastaavat välikämmenluut	7
Kaksi sormea, joista toinen etusormi ja toinen III – V sormi	4
Kaksi sormea, joista toinen etusormi ja toinen III – V sormi ja vastaavat välikämmenluut	5
Kaksi III – V sormesta	3
Kaksi III – V sormesta sekä vastaavat välikämmenluut	4
<i>Kolmen sormen menetys:</i>	
Peukalo ja kaksi III – V sormesta	6
Peukalo, etusormi ja yksi muu sormi	7
Peukalo ja kaksi muuta sormea sekä vastaavat välikämmenluut	7
Kolme sormea paitsi peukalo	4

Kolme sormea paitsi peukalo sekä vastaavat välikämmenluut	5
<i>Neljän sormen menetys:</i>	
Peukalo ja kolme muuta sormea	8
Peukalo ja kolme muuta sormea sekä vastaavat välikämmenluut	9
Neljä sormea paitsi peukalo	7
Neljä sormea paitsi peukalo sekä välikämmenluut	8
<i>Viiden sormen menetys:</i>	
Viisi sormea	9
Viisi sormea sekä välikämmenluut	10

1.2 Yläraajat, paitsi sormet

Amputaatioiden kohdalla seuraavassa taulukossa esitetty luku tarkoittaa tilaa, jossa proteesin käyttö ei ole mahdollista.

Proteesin vaikutus: Yläraajassa proteesilla ei saavuteta yhtä hyvää toiminnallista tulosta kuin alaraajassa. Ilman proteesia määritettyä haittaluokkaa voidaan hyvän toiminnallisen tilan perusteella alentaa mekaanisen proteesin kohdalla 1 – 2 haittaluokalla ja myoelektrisen proteesin kohdalla 2 – 3 haittaluokalla.

Yläraajat, paitsi sormet:	Haittaluokka
Ranne jäykkä, hyvä asento	2
Ranne jäykkä, huono asento	3 – 4
Rannetason amputaatio	10
Kyynärvarren kiertoliike rajoittunut tai puuttuva, asennosta riippuen	2 – 4
Kyynärnivel liikkuu 30 – 90 astetta	2
Kyynärnivel jäykkä, hyvä asento	4
Kyynärnivel jäykkä, huono asento	5 – 6
Kyynärvarsitason amputaatio, alaosa	10
Kyynärvarsitason amputaatio, yläosa	11
Olkavarsi nousee etukautta korkeintaan 120 astetta	2
Olkavarsi nousee etukautta korkeintaan 90 astetta	3
Olkavarsi nousee etukautta 45 – 75 astetta	4 – 5
Olkarnivel jäykkä, olkavarsi nousee etukautta korkeintaan 40 astetta	6
Kyynärnivelen tai olkavarren alaosan tason amputaatio	11
Olkavarren yläosan tason tai koko yläraajan amputaatio	12
Molempien ranteiden amputaatio	17
Molempien yläraajojen amputaatio	18
Värttinähermon täydellinen halvaus kolmipäisen lihaksen hermon alapuolelta	5
Värttinähermon täydellinen halvaus kolmipäisen lihaksen hermon yläpuolelta	6
Keskihermon täydellinen halvaus	6
Kyynärhermon täydellinen halvaus	6
Kyynärvarren kahden hermon täydellinen halvaus	9
Kaikkien kyynärvarrenhermojen täydellinen halvaus	11
Kainalohermon täydellinen halvaus	5

1.3 Yläraajat kokonaisuutena

Näitä arvioperusteita käytetään, jollei yksityiskohtaisiin vammaanimikkeisiin vertaamalla voida päästä haittaa kuvaavaan tulokseen. Arviointi koskee yhdestä yläraajasta aiheutuvaa haittaa.

Yläraajat kokonaisuutena Haittaluokka

Lievä toiminnanvaja:

Karkea voima vähän alentunut, näppäryys vähän alentunut, mutta raajalla voi kuitenkin kirjoittaa, napittaa ja ommella, liikkuvuus vähän rajoittunut. 0 – 3

Keskivaikea toiminnanvaja:

Voima melkoisesti alentunut (vaikea pidellä lujasti työkalua tai nostaa noin 10 kilon painoista esinettä), näppäryys huomattavasti alentunut, mutta raajalla voi kuitenkin syödä ja kammata, liikkuvuus paljon rajoittunut. 4 – 8

Vaikea toiminnanvaja:

Yläraajan voima huomattavasti alentunut ja näppäryys menetetty, mutta raajaa voi käyttää tukemiseen tai työntämiseen. 9 – 10

Erittäin vaikea toiminnanvaja:

Yläraaja täysin käyttökelvoton tai yhtä haittaava kuin yläraajan amputaatio. 11 – 12

1.4 Yläraajan monimuotoinen alueellinen kipuoireyhtymä (complex regional pain syndrome; CRPS)

CRPS:n aiheuttama haitta arvioidaan alla olevan taulukon mukaan kokonaisuutena eikä sitä voida yhdistää tai laskea yhteen muun edellä kuvatun yläraajasta aiheutuvan vammakohtaisen haitan kanssa. Yläraajan lopulliseksi haittaluokaksi valitaan joko edellä mainitun nimikkeen – yläraaja kokonaisuutena – tai nimikkeen – CRPS – osoittama haittaluokka. Erittäin vaikeissa tilanteissa voidaan poikkeuksellisesti soveltaa myös yleisen toiminnanvajauksen määrittelyä. Haitan arviointi CRPS-luokituksen perusteella edellä mainittuja perusteita käyttäen edellyttää IASP:n vaatimukset (International Association for the Study of Pain) täyttävää diagnoosia, objektiivisia löydöksiä ja syy-seuraussuhteen olemassaoloa.

Yläraajan monimuotoinen alueellinen kipuoireyhtymä (complex regional pain syndrome; CRPS) Haittaluokka

Lievä CRPS:

Tuntoherkkyys ja arkuus haittaavat normaalia päivittäistä toimintaa, raajan kuormituksesta ja käytöstä aiheutuu helposti kivun paheneminen, kivuliaan raajan käyttö normaalia hitaampaa ja kömpelömpää, raajan lihasvoima ja -kestävyys ovat heikentyneet. 0 – 3

Keskivaikea CRPS:

Selviä objektiivisesti todettavia troofisia muutoksia ihossa, kynsissä tai nivelkapseleissa, lihasten surkastumista ja toimintakykyä merkittävästi haittaava poikkeava kipuaistimus. 4 – 8

Vaikea CRPS:

Pitkälle edenneitä objektiivisesti todettavia troofisia muutoksia ihossa, kynsissä tai nivelkapseleissa. Lihakset ovat huomattavan surkastuneet ja 9 – 10

lihasvoima on hyvin heikko. Raajaa voi kuitenkin käyttää tukemiseen ja työntämiseen.

Erittäin vaikea CRPS:

Raajaa ei voi käyttää edes työntämiseen tai tukemiseen, hallitsemattomia kipuja esiintyy jatkuvasti, henkilö kykenee vain rajoitettuun toimintaan. 11 – 12

2 Alaraajat

2.1 Alaraajavammat

Amputaatioiden kohdalla seuraavassa taulukossa esitetty luku tarkoittaa tilaa, jossa proteesin käyttö ei ole mahdollista.

Proteesin vaikutus: Alaraajoissa proteesilla voidaan saada yläraajoja selvästi parempi toiminnallinen tulos. Ilman proteesia määritettyä haittaluokkaa alennetaan hyvän toiminnallisen tilan perusteella käyttämällä seuraavia perusteita:

1. Henkilö kykenee kävelemään proteesia käyttäen hitaasti ulkona ja selviytymään matalasta portaasta, kadun reunakivestä ja vähäisestä kävelyalustan epätasaisuudesta. Henkilö joutuu käyttämään keppiä tai sauvaa 100 – 200 metriä pidemmillä matkoilla. Vähennys on sääriamputaatiossa yksi ja reisiamputaatiossa kaksi haittaluokkaa.
2. Henkilö kykenee vaihtelevaan ulkona kävelynopeutta ja selviytymään jokapäiväisistä toiminnoista, mutta terveeseen henkilöön verrattuna kävelynopeus ja -matka ovat vähäisempiä. Vähennys on saavutetun toiminnallisen hyödyn mukaan sääriamputaatiossa kaksi ja reisiamputaatiossa kolme haittaluokkaa.

Alaraajavammat:	Haittaluokka
Isovarpaan menetys	1
Muun varpaan menetys	0
Isovarpaan ja vähintään kahden muun varpaan menetys	2
Neljän varpaan paitsi isovarpaan menetys	2
Jalkapöydän luiden tason amputaatio	3
Jalan keski- tai takaosan luiden amputaatio	4
Nilkan amputaatio	5
Alanilkanivel jäykkä, hyvä asento	2
Ylänilkanivel jäykkä, hyvä asento	3
Ylänilkanivel jäykkä, huono asento (esimerkiksi pystyjalka – pes equinus)	4
Koko nilkka jäykkä	4
Säären tason amputaatio	6
Polvi taipuu korkeintaan 90 astetta	1
Polvi taipuu korkeintaan 60 astetta	3
Polven ojennusvajaus alle 5 astetta	0
Polven ojennusvajaus 5 – 10 astetta	1 – 2
Polven ojennusvajaus yli 10 astetta	3
Polvi jäykkä, hyvä asento	4
Epävakaa polvi, korjaamaton, oirehtiva nivelsidevamma	1 – 2
Polven usean suunnan epävakaus	3 – 4